מה לתורה שכן מעונה לחם עולה ושלמים

יוכיחו וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי

זה כראי זה הצר השוה שבהן שהן קדשים

ושחטן שלא לשמן כשר ואינו מרצה אף אני

אביא אשם שהוא קדש ושחטו שלא לשמו

כשר ואינו מרצה מה להצד השוה שבהן

שהן באין בנדר ובנדבה אלא אמר רבא או

זאת התורה וגו' הקישו הכתוב לשלמים מה

שלמים שהן קרשים ושחמן שלא לשמן

כשרים ואין מרצין אף אני אביא אשם שהוא

קודש כו' מאי חזית דאקשת לשלמים אקיש

לחמאת הא מיעם רחמנא אותה (סימן הג"ש

בש"ר) בי יתיב רב הונא ורב נחמן ויתיב רב

ששת גבייהו וְיִתבי וקאמרי קשיא ליה לריש

לקיש אשם דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה

ר"א אשם נמי אתי לאחר מיתה אמר להו רב

ששת אשם למאי קרב למותרו חמאת נמי

מיקרב קרבה מותרה חמאת אף ע"ג דקרבה

מותרה מיעם רחמנא יהוא יאשם נמי כתיב

ביה 2הוא ההוא לאחר הקטרת אימורים הוא

דכתיב יכדתניא אבל אשם לא נאמר בו הוא

אלא לאחר הקטרת אימורין והוא עצמו אם

לא 🕪 הקטירו אימורין כשר ואלא הוא למה

לי לכדרב הונא אמר רב ידאמר רב הונא

אמר רב אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם

כשרם ניתק אין לא ניתק לא מאי מעמא אמר

קרא הוא בהווייתו יהא יתבי רב נחמן ורב

ששת ויתיב רב אדא בר מתנה גבייהו ויתבי

וקאמרי הא דקאמר רבי אלעזר מצינו בבאין

לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין לימא ליה ריש לקיש הגהו גמי לייתו ולירצו אמר

להן רב אדא בר מתנה יולדת אם היא ילדה

בניה מי ילדו מתקיף לה רב אסיף ומאן לימא

לן דאי איכא כמה עשה גבה לא מיתכפרא

וכיון דכי איכא כמה עשה גבה מיכפרא

יורשיה נמי מיכפר למימרא דקניא להו

והאמר רבי יוחנז הניח מנחה לשני בניו ומת

קריבה ואין בו שותפות הואי ס"ד קניא להו

נפש אמר רחמנא ולא קניא להו והאמר

ר' יוחנן הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה

ואין ממירין בה אי אמרת בשלמא קניא להו

תורה אור השלם

1. וסמר ידו על ראש השעיר שחט אתו במקום אשר שְנֵוּט אונו בְּבְּקוֹם צָּיְטֶּוּ יְשְׁנִּוּט אָת הָעלָה לְפְנֵי יְהוָה חַטְּאת זוא: ויקרא ד, כד זואקטיר אֹתֶם הַבּּהַן המזבחה אשה ליהוה אשם

יויא. יונפש כי תקריב קרבון מנחה ָּצְלֶיהְ שֶׁמֶן וְנְתַן עְלֶיהְ לְבֹנְה: עָלֶיהְ שֶׁמֶן וְנְתַן עְלֶיהְ לְבֹנְה: עַלֶיהָ שֶׁמֶן וְנְתַן עְלֶיהָ לְבֹנָה: ויקרא ב, א

הגהות הב"ח

(א) גב' והוא עלמו אם לא הוקטרו אימוריו כשל וחלח הול: (3) רש"י ד"ה לשם נמי וכו' והקטיר אותם הכהן המזבחה לשה לה': (ג) ד"ה החוא וכו׳ אימורין הוא דכתיב דלא וכו׳ וליכא למימר בהקטרת אימורין דבעי לשמו וכו׳ אימורין דבעי לשמו וכו׳ אימוריו כשר: (ד) ד"ה מאן

שינויי נוסחאות

א] נ"ל אלא אמר קרא. ותיכת רבא ליתל (בר"צ): ב] נ"ל הנ"ש נש"ר. ול"ל נש"ד, והול סיתן לנחתן ששת לדל. וככתבי היד לין ניכר כמעט בין רי"ש לדל"ת סימו לרבה: ג] נ"א כשר לעולה (כי"מ, וכ"ה לקמן קיב א). ("ל) כשר לשם עולה (כי"צ וכ"ה כשר לשם עולה (כי״צ וכ״ה במנחות): ד] (״ל אשי (ש״מ). וכ״ה ככתה״י ונכון (דק״ט): ה] (״ל משום שותפות (כי״מ. וכ״ה ברש״י): ו] ל״ל דשותפין (*ש״מ): ז] ל״ל אלעזר (רש״ש): ח] גש"מ נוסף דקיי"ל כל שבחטאת מתה באשם רועה: מ] נכי"פ ולא: ין נ"ל אימוריו : יא] מעבודות (בה"ז): יב] ל"ל הוציאוהו (מ"ח). ולפי"ז יבן ליל הוציאוהו (ש"ו). ולפי"ז נכ" לתיכת לו נמחק, וכן ליתל ככ"פ: יגן כש"מ נוסף והוייתו אשם ואין אשם בא בנדבה: ידן ל"ל דיביאו (צ"ק): מון ל"ל הביאתה (*ש"מ): מז] באה ימכפרת (בי"פ): יון בכי"ר איתא נפש אחת, ונרלה שרש"י נתכוון למוחקו (דק"ם): יה] ל"ל ואין (וכ"ה בכי"פ וד"ו): יש] ל"ל ואם (כי"פ). לרס להנוס' המירו (ב־יים). ככס כסוק? שלפנינו נכלה עיקר, ועי' מוסף רש"י ודו"ק: ב] כלון הס"ר ומה"ד חטאת (צ־ק, מ־ם). ותיכת ומקשה מיותרת: בא] ל"ל וג"ל (צ־ק): כבן ל"ל מדלא אתיא. פי' יה״ה אשם נמי ליפסל אע״ג דבא לאחר מיסה כיון דלא אמיא כמו לאחר מיסה כיון דלא אמיא כמו מחיים (צ־ק). וכמ"כ גורק מדחיים וא"כ מאחר מיתה כמו מחיים וא"כ מאחר חיתר דאקשת אשם לשלמים אקשיה לחטאת אשם לשלמים אקשיה לחטאת שהוא פסול אע"ג דקרב מותרה ומש"ה כו": כג] הוא דמשמע פסול, ונהי [דאותה בא] לסתור היקשא מ"מ לא בא לסתור מה שכתוב בהדיא, לא לסתור דברי רב ששת פריך אלא פריך לפי המסקנא היאך מכשירין מטעם אותה הא כתיב הוא לפוסלן ומשני הא מתיב הוא כמוסד ומשני האי הוא בתר הקטרה. כל"ל (נו"ח) בר] מיכם היא ע"ק (ל"ל הוא (דק"ם), וכן ל"ל בכל המשך הדיבור, וכן בקוגים דמנחות ד ה בנת' לש"י וותר, ול"ע: בה! אמר חוץ כל"ל (צ"ק): בון קנאות המערב דבתי דר בירוב דר בירוב היי בוני בוני בוני . דמעכבי דכתים בה נמי היא. ועוד י"ל דהוא דחטאת אתיא

הקיש הכסוב. אשם לשלמים ואין די משיבין על ההיקש: אקיש לחטאת. דפסול: קשיא ליה לריש לקיש אשם משום דלא אתי לאחר מיתה לימא ליה ר' אליעור וו אשם נמי אתי לאחר מיחה. שאשם שמתו בעליו רועה חו ודמיו נופלין להיץ המזבח: למותרו. שדמיו נופלין לנדבה כדפרישית: חטאת נמי. מותרו נדבה הוא כגון

הפריש שתי חטאות לאחריות מתכפר באחת מהן והשניה תרעה (יומא סה.) וההיא קריבה לאחר מיתת בעלים שהרי נתכפר בחבירתה בחייו ואין זו חטאת שמתו בעליה אלמא אתיא חטאת לאחר מיתה ואפי׳ הכי פסולה שלא לשמה ואשם נמי ליפסול: מיעט רחמנא הוא. בשעיר נשיא כתיב בשחיטתו (ויקרא ד) ושחט אותו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא שישחטנו לשם חטאת ואם לאו פסול דהוא משמע בהוייתו יהא אם בהוייתו יהא כשר ואם לאו פסול ומינה ילפי׳ פסול דחטאת לקמן בפרקין (דף י:): חשם כמי כתיב ביה חשם הוח. בלו את אהרן והקטירו (ב) המזבח אשה לה׳ אשם הוא בומן שהוא לשם אשם כשר ואם לאו פסול: ההוא לאחר הקטרת אימורין (a), דלא שו ילפי׳ מיניה כדתניא 🕫 לקמן בפ"ק אבל אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר ההטרת אימורין וליכא למימר בהקטרה דמבעי לשמו לעכב דהוא עלמו שלא הוקטרו אימורין יו כשר דאין כפרה אלא בדם יי ואע"ג דכתיב באשם קדש קדשים הוא (ויקרא ו) קודם שחיטה לא ילפינן מיניה דלא משמע לשמו אלא כשכתוב הוא עם שם הקרבן כגון חטאת הוא אשם הוא והיכא דכתיב גבי אחת מעבודת או הדם: שניתק לרעייה. שמתו בעליו חו שנתכפרו באחר וניתק מדין אשם לרעייה שחמרו לו ב"ד הוליחו יבו וירעה: ושחטו סתם כשר. לעולה הואיל וסופו לקיץ המזבח שהוא עולה: ניתק חין. דמיעקר שם אשם מיניה משנמסר לרועה וקם סתמיה לעולה לא ניתק לא הוי סתמיה לעולה דאמר קרא אשם הוא בהווייתו יהא יו: הנהו נמי לייתו ולירלו. איורשים: יולדת. עולת יולדת דאייתי ראיה מיניה יביאו דו יורשים עולתה מאי לייתו ולירלו איכא אם היא ילדה כו׳: מאן לימא דאי איכא כמה עשה גבה. דיולדת דלח מיכפרא עולתה עלייהו אם הביאה יום מחיים. עולה מכפרת על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה דתניא גבי עולת נדבה בת"כ (ד) ונרלה לו מלמד שהמקום מרוצה לו ועל מה המקום

מרוצה לו אם תאמר דברים שחייבין עליהם מיתת ב"ד מיתה בידי שמים כרת (בידי שמים) מלקות ארבעים חטאות אשמות הרי עונשן אמור הא אין עולה באה ייו אלא על עשה ועל לא תעשה שניתק לעשה: למימרא דקני להו. ליורשין בהמת קרבן אביהן דקפרכת תכפר עלייהו: אין בה משום שותפות. דאמרינן בהמנחות והנסכים (מנחות קד:) הכל בא בשותפות לא חילק הכתוב אלא מנחה שנאמר בו נפש: ה"ג יו [נפש] אמר רחמנא. ונפש כי תהריב הרבן מנחה וגו' (ויקרא ב): דאין יהו ממירין בה. אם ישו המיר אינו תמורה:

ושותפין ולקמן ליתיה בפ׳ פרת חטאת (דף קטו:) ולא בתמורה פ׳ ואלו קדשים (דף ית.) ובא לפרש טעם למה הוא כשר כיון דגמירי דבאשם רועה ומפרש משום דכמיב הוא דמשמע בהוויימו יהא פירוש בהווייתו מה שסופו להיות דהיינו עולה שסופו עומד לכך כשיסתאב ויפלו דמיו לנדבה ° ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא בו דכי האי גוונא אשכחן בפ׳ הלוקח עובר פרתו (בכורות דף נח.) דאילטריך קרא ואילטריך הלכתא והשתא הא דנקט בכל דוכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה לא נקט רעיה אלא לפי שתיקנוה חכמים וכי גמירי הכי גמירי כל שבחטאת מתה באשם קרב עולה דרעיה דרבנן היא: נפש אמר רחמנא. ומשמע דמנפש קדריש וכן בסוף המנחות והנסכים (מנחות קד:) קתני הכל בא בשותפות חוץ ממנחה דכתיב נפש ותימה דבתורת כהנים דריש נפש ולא ליבור קרבנו ולא שותפין ונראה דרישא דקרא מייתי בכל מקום: ולא קניא להו והאמר רבי יוחגן.

דרבי יוחנן אדרבי יוחנן הוי מני לאקשויי ":

חמאת נמי מיקרב קרבה מותרה. ואפי׳ הכי פסולה שלא לשמה כיון דאינה באה לאחר מיתה לשם חטאת כי אם לשם

עולה אשם נמי כיון דאינו קרב להדיא לשם אשם אלא לשם עולה לא דמי לשחר קדשים כן [ומקשה] חטחת חע"ג דקרב מותרה מיעט

רחמנה הוה למסקנה זו משמע רב ששת קאתי אלא הכי קאמר היכי ממעטת ליה מפסול שלא לשמן מאותה הא כתיב בה הוא בו לפוסלן:

מיעם רחמנא היאכרו. נכמה

ליפסול בשלא לשמן ויש שום לריכותא

הגה"ה ניתק אין לא ניתק לא אמר קרא הוא בהוייתו יהא. משמע

אלו דברים (דף עג.) משמע דהוי דרבנן דמפרש התם דוקא שחטו סתם דיעבד אבל לכתחלה לא גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ולא קאמר גזירה לאחר ניתוק אטו קודם ניתוק וי"ל דה"פ בהווייתו יהא קודם כפרה הלכך איכא לו כפרה נמי בעי ניתוק גזירה אטו לפני כפרה ור"ת לא גרים כאן ניתק אין לא ניתק לא לאו וכן בפ"ק דמנחות (דף ד.)

היינו דאין ממירין בה דהויא להו כשותפין ח דלא מלינן למילף חד מחבריה דאי הוי כתיב בנשיא בדידיה סגי ול״ע:

הכא דניתק כשו לרעייה דאורייתא ותימה דבפסחים בסוף

שעומד מוקשה דלימא ליה ר' אליעזר אשם נמי כו' נ"ל כאן דגרם וחטאת בוי"ו וכל זה מדברי רב ששת וה"פ וחטאת אע"ג דקרב מותרה מיעט רחמנא הוא שלא תכשירנה מדאתיא בבו לאחר מיתה כמו מחיים ומשום הכי אינטריך לריש להיש לעיל אותה והא דפריך אשם נמי כתיב ביה הוא לאו לסתור דבריו של

מקומות משמע דמדכחיב היא בחטאת נפקא לן עיכובא דלקמן בגמ' (דף י:) דרבי אליעור אומר אף האשם א"ל ר' יהושע חטאת נאמר בה היא בשחיטה [וכו"] ובפ"ק דמנחות (דף ד.) חטאת טעמא מאי דכתיב בה היא ותימה דלקמן בפירקין (דף ז:) גמרא חוץ כהו מן הפסח והחטאת ויליף לה מקראי אחריני וה"ר חיים מפרש דלריכי תרי קראי חד לחטאת ששחטה לשם עולה וחד לחטחת חלב ששחטה לשם חטאת נזיר ומלורע אע"ג דכולן שמן חטאת מ"מ פסולה כיון דאינן באין לכפר דינן כמו עולות כדאמרינן לקמן [ט:] ולא דמי לחטאת חלב ששחטה לשם חטאת [דם] דכשרה וקנת קשה מהא דפריך בריש מנחות (דף ג:) גבי חטאת חלב לשם חטאת נזיר ומלורע ליתכפר דכתיב זאת תורת ומאי פירכא והלא גלי קרא דכתיב בה היא ונראה דאינטריך היא גבי חטאת לגלויי אמנחת חוטא ואמנחת קנאות ביו ואשמה דכתב בה היא וכמו בפסח (והיינו) דאמר לקמן [דף ז:] גבי פסח אלא הוא למה לי לכדתניא כל מקום שנאמר בו הוא כו׳ ורבינו ש"י בו מוחקו משום דליתיה בברייתא דלקמן ובחנם מחק דשמא היא ברייתא בתוספתא כחו ומיהו קלת תימה אמאי נריך תרי קראי חד לחטאת וחד לפסח וה"ר ינחק מפרש חד לחטאת נקבה דלא אתי מותרה גופה עולה אלא תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה ולהכי פסולה בשנוי קודש וחד בשעיר נשיא דהוי זכר ומותרו גופיה הוי עולה כי הפריש שתים לאחריות ואימא דלא

ליקוטים

אשם שניתק לרעיה ושחשו סתם כשר. פי' דוקא דיעבד, אבל לכתחלה אסור לשוחטו לשם עולה, אלא ירעה עד שיסתאב וימכר ויביא בדמיו עולה, כדאמר׳ פ״ק דשבועות גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. (מוס' רי"ד נזיר כה: כנ"ר)

שימה מקובצת

בח לחצר חשווח שבחן שחן באין בגדר ובגדבה. ולעיל לעולה [לא פריך האי פירכא] לפי דעדיפא ופריך שכן כליל.] א"נ דהוי פירכא כל דהו משום דבאה בנדר ונדבה לכל להי (נשום לכלום במדל ומכם איכא נמי קולא (ואינה) [דאינה] מכפרת [ובחד] מחד לא פרכיע פירכא כל דהו (חולין דף קטו.) [ופרכא כל] דהו מיהו הוי ולא [דחויה] לגמרי כי ופרכל דתורת הזמה דלמרינוז מורת הומה לא פריך בב"מ (דף ד.

ישות מהא ימיקשל דהכל האדרכה דהו"א לוקשי לחמלת בדפריך הכל דעדיין לא היה יודע דרשא דאותה. ווניהו קשה ליימי לעיל מהאי היקשא דשלמים [וכי פריך] ליה ליקשי למטאת יחרץ ליה מאותה בדעבד השתא. אלא נראה דמשיקרא דהוי פריך אשם לא לייתי כלל מכח דכיון דלא שייך ביה סברא דאם

הוא דטעון לפון והוי כאילו לא כתיב ביה הוא ע"כ (תום׳ הר"פ):

מו א מיי׳ פ״ד מהל׳ פסה״מ הלכה טו: הלכה טו: יז ב מיי פרק יד מ מעה"ק הלכה ג:

יח ג מיי׳ שם הלכה ב: ים ד מיי׳ פ״א מי פ"א מהלכות תמורה הלכה ה:

גליון הש"ם

, תום' ד"ה הג"ה וכו' ואין לחוש אי קאי קרא אהלכתא. עי נזיל לף ס6: מוד"ה ולימלו. ולע"ק:

מוסף רש"י

אשם לא נאמר בו הוא אלא לאחר הקטרת אימורין. נפרשת זו לת להרן והקטיר לותס הכהו המובחה אשה לה׳ אשם הוא יהילכד אשם לא איפסיל בשלא לשמו והינכך חשם נח חיפסינ בשנח נשמו דהא בהקטרה כמיב הוא והקטרה לאו עיקר הוא וליכא למימר הוא אשם ולא שנקטרו אימוריו שלא לשמו דהא הוא עלמו שלא הוקטרו לשמו דהא הוא עלמו שלא הוקטרו אימוריו כשר כדאמרי׳ בפרה תמיד נשחט במסכת פסחים (נט:) דנטמאו אימוריו או שאבדו לא דנטמחו חימוריו חו שחבדו כח מעכב כפרה ונאכל הבשר אבל פסח ומטאת כמיב הוא בשחיטה זבח פסח הוא במטאת נשיא כמיב ושחט שמה מחלת נשיח מהים מיל מיל מחלת מחלת מחלת מחלת מחלי מחלת הוא. הוא. דלשם למה לי (מנחות ד.) אשם שניתק לרעיה. שניתק לרעיה. הקרבה ומסרוהו לרועה עד שיסתאב דקי"ל כל שבחטאת מתה שיפותוב לקי ל כל שפושתות ותום באשם רועה (לקמן קטו:) אשם שניתק לרעיה. שמתו בעליו או נתכפרו באחר וחטאת ואשם אינן באין נדבה ומשנתכפרו באחר אין תקנה לזה וגבי חטאת הילכתא גמירי לה (תמורה כא:) דמתה ובאשם גמירי הילכתא (שם ית.) כל שבחטאת מתה באשם רועה ואם ניתקו מעליו והשליכו לאפר לרעות שיסתאב ויפול בו מום שיוכל לפדותו ולהוליאו לחולין וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה ומה הרועים דנהיהם נופנים לכל כה זכה היא נדבה ששה שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ושם היו נותנין כל מותר דמי חטאת ואשם ומביאין משם קין המובח עולות בשר לשם ועורות לכהנים שוחו מדרשו של יהוידע הכהן במס' ממורה (דף כג:) וזה לא הממין עד מתורה נדף כנ.) זה לה ממקן עד שיומם ותצומקו לרעייה שמטו שיומם ותצומקו לרעייה שמטו סקס בכד לעולת קרך מתובה הואיל וסף דר עד לה ביר עומדים וסף סף דר עומדים ותוורה ותוורה ותוורה לא ביתק לא. דל מתכורה ללו מתכור לכולה דעייון שם אשם אש לא מתכור לכולה דעייון שם אשם אש לא מתכור הייון שם אשם אשם על וו וצעי הייון שם אשם על וו וצעי הייון שם הייום בייון שם אשם עליו וצעי הייום בייום עקירה דלישחטיה בהדיא לשם עולה דכל כמה דלא עקר מיניה שם אשם לא מתכשר: הוא בהוייתו מסס כח מתכסר: הוא בהוייתו יהא. ואשם פסול הוא (שם): ואין ממירין. כלומר אם המיר אין מומר, דכל ממירין דממורה דיעבד הוא כדאמרו בשמעתא המייתא